

Translokationstale 2022

- af rektor Henrik B. Bæch

Kære studenter – studenter med røde huer og studenter med blå huer – et kæmpestort og respektfuldt tillykke med huerne.

Det er umådeligt dejligt og tilfredsstillende for mig at se disse mange huer i år. For vi kommer ikke uden om det: Jeres årgang har været ekstremt ramt af Corona, og uanset om I er HF'ere eller STX'ere, så har Coronaen været en særdeles uønsket følgesvend gennem *hæle* jeres ungdomsuddannelse. Den har udfordret jer enormt både fagligt og socialt.

Fagligt har I måttet kæmpe med især virtuel undervisning, men også alle mulige andre mindre optimale afarter af almindelig undervisning, og socialt har I skullet isolere jer fra den verden, I normalt boltrer jer i.

I har skullet isolere jer fra jeres uundværlige venner, og I har i ekstreme tilfælde også skullet isolere jer fra jeres egen familie. I har oplevet jeres uddannelse og resten af samfundet omkring jer gå i opløsning. Og i dette vanvittige inferno, hvor følelserne har været trukket helt ud på ydersiden af huden, og hvor det mentale helbred konstant har været i farezonen, har I samtidigt skulle tage jer en ungdomsuddannelse. Og det har I gjort – beviset sidder flot og lyser op på jeres udfordrede, men også kloge hoveder.

Når man ser tilbage på det sidste år, har der heldigvis næsten ingen coronaaflysninger været, og I har igen været i gang med et hav af forskellige aktiviteter her på EG. Jeres sidste år blev året, hvor I igen kunne deltage i et EGMUN med gæstegymnasier udefra og med deltagelse af tidligere udenrigsminister, Martin Lidegaard. Og I toppede lige den europæiske, politiske scene op med yderligere et europæisk rollespil her på Torvet - nemlig folketingets "Europe Alive". Her på Torvet fik I også lejlighed til at høre tidligere udenrigsjournalist Connie Pedersen holde foredrag om det franske præsidentvalg, og på den lokalpolitiske scene deltog I i en god debat med borgmesteren fra Helsingør, Benedikte Kiær og hendes kolleger fra byrådet i forbindelse med kommunevalget. I doblede op på borgmesterbesøg, da Benedikte Kiær efterfølgende var forbi sammen med borgmesteren fra Fredensborg Kommune, Thomas Lykke Pedersen for at fejre jeres fantastiske arbejde i miljøudvalget, der havde bragt EG op på en meget suveræn førsteplads blandt 24 andre grønne gymnasier. Her på Torvet har I også haft forfatterbesøg af Søren Ulrik Thomsen, og på poesidag snakkede I med den unge forfatter Runa Marie Luth om hendes digte. I har også indviet det nye naturvidenskabshus, I har haft idrætsdag, I har haft udvalgenes dag, og I har vundet danmarksmesterskaber i fagolympiader. Og hvis I skulle have glemt det, har I haft fester igen, og Stjerne for en aften, og eksamensbingo, og græsbal, og ikke mindst Galla! Jeg kunne blive ved, men min pointe er, at I tilbage på banen i en ualmindelig flot stil.

Og nu skal I så videre – studieparate og almindannede, som det fremgår af formålet med uddannelsen. Studieparate - fordi I har tilegnet jer en masse viden og opnået en række kompetencer til at anvende jeres viden, og almindannede fordi I har lært at *forholde* jer til jeres viden og jeres kompetencer – til jer selv og til omverdenen. Og det er rigtigt godt, for netop I får særlig brug for viden, kompetencer og ikke mindst dannelse.

For I har nok bemærket, at det langt fra kun er corona, der skaber opløsning i samfundet i disse år.

Tag fx kønnenes opløsning, der er kulmineret her i jeres ungdom. Det er ikke mange år siden, at der kun blev talt om to køn. Den tid er forbi for altid. Kønnen i dag er ikke længer defineret rent biologisk, - vi har også fået en sociologisk tilgang til kønnene, og det er især i den sociologiske tilgang, der skaber opløsning i kønsbegrebet. I dag kan man ud over at identificere sig som kvinde eller mand og kvinde også identificere sig som cis- eller transkønnet, interkønnet, pankønnet, binær- eller nonbinær, med flydende kønsidentitet eller situationsbestemt flydende kønsidentitet, man kan være demigirl, demiboy, androgyn, polykønnet, queer, genderqueer, osv., osv. Faktisk er der i dag defineret over 100 forskellige kønsidentiteter.

Klima- og miljøbalancerne på kloden er i opløsning. Menneskeheden overforbruger de ressourcer, naturen har til rådighed med konsekvenser som ressourceknaphed, global opvarmning, hedebølger, oversvømmelser, sult, uddøende dyrearter, osv. Sådan har det måske altid været, men opløsningen bliver mere og mere udtalt, jo flere og jo voldsommere ubalancer vi skaber i miljøet og i klimaet.

Europa er i opløsning med krigen i Ukraine. Før kunne man frit rejse ud i Europa og opleve det kontinent, vi er en del af - på en interrail eller lignende. Nu er der dele af Europa, I slet ikke kan tage til, og jeg hører jer spørge jer selv, om man frit kan tage til et østeuropæisk land og føle sig sikker som vesterlænding. Hvad må man mene, og hvad kan man sige, og selvom det herhjemme måske umiddelbart virker nemmere at finde ud af, hvem der er skurk, og hvem der er helt i Ukrainekrigen, ja så lurder der en anden opløsning under overfladen, nemlig opløsningen af troværdigheden af de oplysninger, vi henter i medieverdenen og hos nogle beslutningstagere.

I et stadigt øget ønske om at tiltrække jeres opmærksomhed anvender fx medieverdenen stadigt skærpede vinklinger af historier og skærpet retorik. For medieverdenen handler det bl.a. om jeres livgivende klicks, og det bliver til stadighed vigtigere at fange jeres opmærksomhed end at fortælle en sand historie. Og det stopper ikke ved de skarpe vinklinger. Medier anvender også 'fake news' og beskylder gerne andre for at gøre det samme. Og indenfor de sidste år er det også blevet meget tydeligt, hvordan også vores folkevalgte beslutningstagere i høj grad anvender skarp retorik, skarpe vinklinger og fake news. Det mest skræmmende er måske, at det efterhånden er så åbenlyst, at det er begyndt at blive socialt accepteret.

Og dette er blot eksempler. Man kan altså roligt sige, at I er blevet studenter i en slags "opløsningens tidsalder" – ikke at forveksle med "oplysningens tidsalder", og det er temmelig krævende at vokse op i sådan en tidsalder, fordi opløsninger i samfundet er så ekstremt komplekse at forstå og ikke mindst at begå sig i.

Dels kræver opløsninger enorm meget *viden* for at *forstå*, hvad det er, der sker, når gammel viden opløses og bliver til mange nye vidensområder, som tilfældet fx er, når to køn bliver til over 100, og få miljøproblematikker bliver til hundredvis af underliggende miljøproblemer. Men det bliver endnu mere komplekst, når I også skal kommunikere og arbejde sammen om disse opløsninger i samfundet. Det skyldes ikke mindst, at mange af dem er forbundet med mange og stærke følelser, som tilfældet jo er med køn, fake news, miljø, klima, krig osv.

Det ser vi med al tydelighed i den verserende, offentlige debat i medierne og måske særligt udpræget på de sociale medier, når disse emner diskuteres. Ingen kan stikke snuden ret langt frem, før der vælter tsunamier af "hates" frem, og det gør jo ikke kommunikationen og samarbejdet nemmere. For der er jo ikke mange, der har lyst til at dele deres viden, holdninger og følelser omkring et emne, hvis de overfaldes og lægges for had, når de gør det.

Og her ligger kernen til et af "opløsningssamfundets" måske største problemer – at vi har så svært ved at håndtere disse komplekse og følelsesladede områder. Hvis vi vil løse miljøproblemer, hvis

vi skal opløse krige, hvis vi skal undgå diskriminering og marginalisering på grund af fx køn, seksualitet, hudfarve og nationalitet, skal vi først og fremmest kunne håndtere disse emner bedre.

Og der er faktisk en vej til at fungere bedre i "opløsningssamfundets" følelsesladede kompleksiteter. Og det er at forholde sig dannet – altså at forholde os til os selv og ikke mindst til vores omverden. Det kan lyde simpelt, men det er det faktisk slet ikke. For i modsætning til hvad mange tror, er dannet ikke noget man bare er, og det er heller ikke noget, man bare bliver gennem livet. At være dannet er noget man kan lære, og det er en aktiv handling, der ofte kræver meget af os. Dannelse handler nemlig om at *kunne* og *ville* forholde sig kritisk og konstruktivt til sig selv og sin omverden. Dannelse kræver en helt særlig forståelse for og accept af, at andre mennesker på mange områder lever et andet liv, har en anden viden, nogle andre holdninger og nogle andre følelser, end vi selv har. Det er ikke det samme som, at man skal være *enig* i andre menneskers meninger, eller at man skal kunne føle det samme som dem, men det kræver, at man er parat til at prøve at forstå og acceptere forskellene, og det kan faktisk godt være svært.

Denne dannede tilgang til "opløsningssamfundet" er grundlaget for, at vi kan fungere sammen på en god måde. Og I har nok som jeg bemærket, at der er plads til forbedringer, når kommunikationen på de sociale medier og blandt vores beslutningstagere mere handler om at fremstille sig selv som perfekt og samtidigt 'hate' på andre, end den handler om at forholde sig kritisk til sig selv og prøve at forstå de andre.

Her er det så, at jeg har en helt speciel forventning til jer. For I har i særlig grad lært at være dannede. De konsekvenser, Coronaen fik for jeres gymnasietids faglige og sociale liv med nye regler for omgang med hinanden, hjemsendelser og isolation, har tvunget jer til at forholde jer til jer selv og jeres omverden under disse nye og meget anormale vilkår. I kunne ikke bare gøre som tidligere årgange – I kunne ikke bare følge strømmen og traditionerne. I har været nødt til at forholde jer til helt nye måder at lære på og til nye måder at være sociale på.

Og I har gjort det helt fantastisk – langt bedre end nogen kunne have forventet. Det har vi set i undervisningen, hvor I også ser ud til at komme ud med et mindst lige så højt snit som årgangene før jer, men vi har også set det i alle de aktiviteter her på EG, jeg nævnte i starten af talen. I har evnet omstillingen – I har forholdt jer konstruktivt til de nye læringskrav og læringsbegrænsninger, I har efterlevet helt urimelige sociale restriktioner, og det har I, fordi I har haft forståelse for, at andre mennesker havde behov for det, at andre mennesker var et andet sted i livet end jer. I var ikke nødvendigvis enige i alt det, der blev sagt og gjort, men I havde forståelse for det, og I forholdt jer kritisk, men konstruktivt til det. Derfor sidder jeres årgang her i dag med en helt særlig evne til at være dannede.

Alene af den grund er jeg som jeres rektor naturligvis allerede utrolig stolt af jer. Hvis jeg så ovenikøbet tør håbe på, at I går ud og aktivt bringer jeres evne til at være dannede i spil i "opløsningssamfundets" mange følelsesladede kompleksiteter, ja, så har I min respekt på samme måde, som Berlinerne havde Kennedys, og så er der blot tilbage at sige: "Ich bin ein Coronastudent!"

Tak!